

“Amb Schröder ja no es pot continuar”

Senyor Lafontaine, la seva persona genera nostàlgia i por a parts iguals dins de l'SPD, però tant els amics com els enemics voldrien saber el mateix: té planejat tornar a la política?

—Participo en el debat polític i tinc influència en els processos de formació d'opinió. Penso reforçar notablement aquest compromís.

—Ens referim a un retorn a la vida política, a la lluita per càrrecs polítics.

—No sabria per quin càrrec hauria de lluitar. M'agradaria que el partit canviés d'orientació. Cal fer-ho, perquè la direcció del partit està dividint l'SPD. 100.000 militants se n'han donat de baixa i els votants en fugen en massa.

—Més clarament: voldria que hi hagués un altre canceller?

—És clar. Amb Schröder ja no es pot continuar. Si l'SPD no canvia de president començarà una de les iniciatives electorals a les quals dono suport.

—Però creu seriosament que l'SPD, aquí i ara o en un futur proper, estaria disposat a canviar la seva direcció?

—Quan cal canviar de política i la direcció no vol fer-ho, llavors cal canviar de direcció. Schröder ja va dir que amb ell no hi hauria canvi d'orientació. La qüestió, doncs, és ben clara: volem continuar amb aquesta política catastròfica (atur, endeutament públic, pèrdua de militants i de votants) o volem canviar-la? El poble rebutja aquesta política i en una democràcia no podem fer desaparèixer el poble.

—El poble va triar aquest Govern, tot i que amb molt poc marge, a les últimes eleccions generals.

—Es tracta d'un mandat basat en un determinat programa en què no es deia res de l'Agenda 2010. En aquest sentit es tracta d'un cas greu de frau electoral.

—Torna a exagerar: l'SPD va aprovar l'agenda en molts congressos regionals i en un congrés extraordinari. A més, també la va aprovar el grup parlamentari.

—Però el poble no ha aprovat l'incompliment de les promeses electorals, i ara el partit està sota pressió.

—Un partit intel·ligent i segur de si mateix no aniria contra les seves conviccions deixant-se pressionar. Ja no considera l'SPD un partit intel·ligent?

—Segons una enquesta entre els militants, una gran majoria rebutja la totalitat de les reformes del Govern. Només pot haver estat la pressió de Schröder, i la seva amenaça constant de dimidir, el que ha portat a aquesta decisió errònia.

—I no pot ser la pressió de la realitat econòmica el que obliga el Govern a emprendre una política de reformes per salvar l'estat del benestar?

—Les receptes que han proposat no són gens encertades. Fan que augmenti la taxa d'atur.

—Però en la política sanitària veiem els primers resultats. Els costos del sistema s'han suavitzat, i el temut augment de les aportacions que tornaven a encarir la feina s'ha aturat.

—Si es fan retalls a la sanitat es perden llocs de treball. Si graven els ciutadans amb 17.000 milions d'euros es debilita la demanda interna.

—I que baixin els costos no salarials tampoc no li agrada?

—Això s'ha sobrevalorat. Hi ha tota una sèrie d'empreses, sobretot en l'ex-

L'antic dirigent del Partit Socialdemòcrata Alemany (SPD) Oskar Lafontaine (Saarlouis, Sarre, 1943) parla del seu retorn, de les crítiques a l'agenda del canceller i de les possibilitats que tindria un nou partit d'esquerra.

portació, en què aquests costos són absolutament marginals. En aquest cas, és absurd afirmar que això és el problema principal de la política econòmica alemanya, és a dir, que no pot servir de fonament per a la reforma sanitària. Som el país amb la demanda interna més feble.

— Vol tornar a apujar els impostos per fomentar l'activitat inversora estatal?

— Actualment tenim la quota fiscal més baixa d'Europa exceptuant la d'Eslovàquia. L'oficina de premsa de Schroder ho ha comunicat amb orgull.

— Vostè ho deu saber millor: a Alemanya, l'estat social es finança mitjançant impostos i contribucions socials, de manera que calen totes dues coses juntes.

— Quant a la quota d'impostos i contribucions, estem gairebé al mateix nivell que Anglaterra, i molt per sota de França, Dinamarca i Suècia. Són estats que també obtenen grans èxits des del punt de vista econòmic. En el debat alemany, això ja està perdut: cada any gastem 83.000 milions d'euros per a la construcció de l'est, però ens permetem aquest quota fiscal i de contribucions tan baixa, més baixa que la de molts dels nostres competidors. Com vol que funcioni?

— I diu —malgrat totes les experiències amb programes d'ocupació i un deute públic exagerat— que el Govern ha d'apujar la quota?

— Els programes conjunturals del Govern de Helmut Schmidt van reduir l'atur. La inadequada política econòmica i financera del canceller Schröder, al contrari, és coresponsable de la fase d'estancament més llarga de la història de la República Federal. Sense creixement desapareixen llocs de treball. I sense una quota d'inversió estatal més alta el creixement no és possible.

— Actualment, el ministre de Finances Lafontaine tampoc no podria invertir a crèdit sempre que volgués. Només els criteris del tractat de Maastricht ja ho prohibeixen.

— El tractat de Maastricht va ser l'obra d'uns aficionats. Cal modificar-lo: si la conjuntura va bé, s'estalvia; si no, es gasten diners. A més, Alemanya hauria de rebre un estatus diferent durant el temps que el país hagi de fer-se càrrec de despeses extraordinàries per a la construcció de l'est.

— Vostè mateix és culpable de la situació de la qual ara es queixa. Si s'hagués mantingut en els seus càrrecs al març de 1999, potser podria haver evitat moltes coses.

— Té tota la raó. Tothom és responsable dels seus errors.

— La seva sortida es basava en una estimació errònia?

— Quan vaig dimitir no em podia imaginar que la direcció del partit i el grup parlamentari al Bundestag acabarien faltant a la seva paraula tantes vegades com ho han fet. Em vaig equivocar.

— No només se sent decebut per l'actual canceller sinó també per tot el partit?

— El dia que vaig marxar, el canceller havia declarat que volia dimitir perquè considerava errònia la llei tributària acordada per tots, que hauria gravat l'economia d'assegurances i d'energia. No conec cap cas comparable en una democràcia occidental. Vaig dimitir davant d'aquest incompliment de paraula i d'acord.

— El partit es va espantar amb el seu cap, que fugia dels problemes com si fos un nen.

— El meu error va ser que vaig callar massa temps per solidaritat mal entesa. Vaig defraudar moltes expectatives, em sap molt greu. Però amb la meva dimissió no vaig poder evitar que Gerhard Schröder trenqués un acord rere l'altre durant un any. Des que el van proclamar candidat a canceller, ja no va complir cap acord. Havia d'elegir si anava en contra o a favor del canceller.

— Llavors ja no comptava amb el futur canceller ni durant la campanya electoral del 1998?

“El tractat de Maastricht va ser obra d'aficionats. Cal modificar-lo: si la conjuntura va bé, s'estalvia; si no, es gasten diners”

— Això mateix. I s'hi va afegir l'agreujant que no llegia els programes. Per exemple: jo vaig preveure la retirada del factor demogràfic de les pensions només per a les pensions mínimes. Schroder ho va estendre a tots els pensionistes i ara estem en un bon merder.

— La unitat entre els dos dirigents que l'SPD exhibia era només una quimera?

— No, però el pacte sobre el qual es fonamentava aquesta unitat volia dir que els dirigents aplanaven el terreny al candidat a canceller i que hi hauria una cooperació neta.

— En la qual tots dos tindrien el mateix pes?

— En una cooperació neta, tothom ha d'estar en un mateix nivell.

— El vell professional de la política Oskar Lafontaine havia cregut realment que un pacte així podria funcionar, tenint en compte que era entre dues personalitats d'aquest calibre, tan ambiciosos?

— Estava fermament convençut que Schröder, que havia assolit l'objectiu de la seva vida (i no l'hauria assolit sense la meua feina), estava disposat a cooperar constructivament. Molta gent me n'havia advertit, i ara sé que m'hauria d'haver pres seriosament aquelles advertències.

— Però no va aprovar la candidatura de Schroder només per una situació que considerava de pressió.

— La meua posició es basava en una reflexió racional: si hagués volgut ser el candidat de l'SPD a la cancelleria, ningú no ho hauria impedit. Però Schröder comptava amb una valoració més alta de la gent, i això no ho pot passar per alt un dirigent de partit responsable.

— Però com a mínim s'hauria mantingut sense problemes al cap de l'SPD?

— Quan algú és canceller, té el poder i, amb el poder, tots els oportunistes de part seva. Un conflicte permanent entre el canceller i el president del partit hauria perjudicat l'SPD.

— Reconeixeria posteriorment que vostè era mentalment inferior a Gerhard Schröder?

— Si la superioritat consisteix a passar per alt els acords sense cap mena de consideració, llavors sí. Desconeixia que aquesta actitud fos lloada com a subtileza o art de fer política.

— Actualment, cinc anys i mig després, es veu capaç de demanar suport al canceller?

— Schröder ja ha quedat desacreditat pels resultats de la seva política. Si li quedés una mica de decència, dimitiria, visites les seves xifres. Milers de polítics socialdemòcrates municipals i federals han perdut els seu mandat a causa d'això.

— Recuperarà el que no va fer el 1999 i ara lluitarà per una altra política?

— Lluitaré perquè l'SPD canviï d'orientació i que finalment escolti el poble. No és el partit el qui té un problema de mediació, sinó el poble. Indica sovint que no vol aquesta política, però la direcció de l'SPD continua igual de tossuda.

— Percebem un cert enrenou, però no ambient de cop d'estat dins de l'SPD.

— L'enrenou cada vegada és més fort. Encara s'han d'unir uns quants per poder portar a terme aquest canvi.

— Qui són aquests altres?

— Els militants que creuen que l'orientació actual és errònia. Són la majoria.

— I aquesta vegada no torna a cometre un grandios error?

— La majoria de l'SPD i del poble rebutja l'orientació de Schröder.

— De quina manera vol anunciar un canvi d'orientació els propers mesos?

— Cada vegada rebo més invitacions per a actes del partit per parlar als companys.

— Llavors planeja una gira Lafontaine a l'interior de l'SPD?

— I també fora de l'SPD, com ara a les assemblees generals de les empreses, on també lluitaré per un canvi polític.

— Com a exdirigent tindria la possibilitat de parlar en un congrés estatal de l'SPD. L'aprofitarà?

— Si em sembla oportú, ho aprofitaré. De totes maneres, el congrés té menys a veure amb les persones que amb l'estat de les coses, o amb la qüestió sobre si els companys consideren adequada o no l'Agenda 2010 i sobre si cal aplicar d'aquesta manera el programa Hartz IV. O també amb el fet d'expressar si estem orgullosos de ser un gran proveïdor de tropes a les guerres colonials americanes.

— Quants peus té actualment dins de la socialdemocràcia?

— Tots dos, i això trobo que em diferencia dels responsables de la reducció dels

serveis socials durant aquests últims anys.

— Descarta, doncs, abandonar l'SPD?

— Jo ho formularia d'una altra manera: l'SPD és una idea política. Penso el mateix que Léon Blum, que va dir *"le socialisme c'est une morale"*. Tradueixo lliurement: l'adhesió al socialisme és una decisió moral. En aquest sentit, mai no abandonaré el partit. Si una organització s'allunya dels seus objectius, la cosa canvia. No podem confondre causa i conseqüència. Willy Brandt defensava la justícia social i la pau. Schröder i els qui li donen suport defensen la reducció de serveis socials més gran des de la fundació de la República Federal d'Alemanya i una gran presència militar a l'estranger.

— I què defensaria Lafontaine?

— Ara, igual que abans, em considero en la tradició de Willy Brandt.

— Llavors vostè aspira a un retorn a l'SPD dels anys setanta?

— Quant a l'orientació de valors, sí. La política actual ha robat l'ànima al SPD.

— I si torna a fracassar?

— Si Schröder continua amb la seva política fins a les properes eleccions generals, hi haurà una nova formació d'esquerra amb l'objectiu d'anul·lar la reducció de serveis socials. Aquesta formació rebrà el meu suport.

— No tindria mala consciència per forçar un partit que no sigui l'SPD?

— Cal evitar la divisió de l'esquerra, de la qual són responsables Schröder i Müntefering. Però si aquesta divisió es continua practicant, i allunya cada vegada més militants del partit, cal donar respostes. D'altra banda, no considero que una alternativa electoral a les pròximes eleccions sigui una organització que aprofundeixi en la divisió de l'SPD, sinó un grup que a llarg termini intenti aconseguir una nova unió de l'esquerra. El potencial existeix.

— Estaria content que es fundés aquesta alternativa electoral que volgués formar-se aviat com a partit d'esquerra?

— M'estimaria més que no calgués un nou partit d'esquerra. Però l'SPD té el compromís de garantir els interessos dels treballadors i dels pensionistes. Si hi desisteix, hi ha d'haver altres forces que defensin aquests interessos al Parlament.

— Si no hi hagués més remei, estaria disposat a actuar com a cap de llista del nou partit d'esquerra?

— Encara no anem tan lluny. El meu missatge és clar: lluito per una reorientació real de l'SPD. Si això no surt bé, donaré suport a una alternativa electoral. Llavors ja decidiré la manera i l'abast del meu compromís.

Dominik Cziesche

© Der Spiegel - EL TEMPS

Traducció: David Egea